

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της Α΄στήλης (προέλευση προσφύγων) με ένα από τα στοιχεία της Β΄στήλης (τόπος καταφυγής – υποδοχής):

Α΄στήλη	Β΄στήλη
1. Ψαριανοί	Α. Σποράδες
2. Κρητικοί	Β. Μεσολόγγι
3. Κύπριοι	Γ. Σπέτσες
4. Εύποροι κάτοικοι των Κυδωνιών	Δ. Ψαρά
5. Χίοι	Ε. Ιταλία – Γαλλία
6. Μακεδόνες	Στ. Νησιά Αιγαίου, Πελοπόννησος
7. Σουλιώτες	Ζ. Λέσβος

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Α2

Να ορίσετε τις έννοιες:

- α. Εθνικές γαίες
- β. Ανόρθωση
- γ. Ροπαλοφόροι

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

α. Πότε και από ποιον διατυπώθηκε πρώτη φορά η Μεγάλη Ιδέα; Ποιο ήταν το περιεχόμενό της;

Μονάδες 6

β. Πώς επηρέαζε η ύπαρξη της Μεγάλης Ιδέας την πολιτική και την οικονομία της Ελλάδας σε όλο το 19^ο αιώνα;

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Β2

α. Ποιο ρόλο διαδραμάτισε το λιμάνι της Τραπεζούντας στην οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Πόντου κατά το 19^ο αιώνα;

Μονάδες 7

β. Τί γνωρίζετε για τη διοίκηση της Τραπεζούντας από τον μητροπολίτη Χρυσάνθο την περίοδο 1916 – 1918;

Μονάδες 8

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τον πίνακα και τα κείμενα που σας δίνονται να εξηγήσετε:

α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων του 1922 στον πληθυσμό της Ελλάδας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

Μονάδες 7

β. Πώς επηρέασε η άφιξη των προσφύγων του 1922 την εθνολογική σύσταση της Ελλάδας

Μονάδες 18

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Πίνακας

Οι δέκα δήμοι της χώρας με τη μεγαλύτερη αναλογία προσφύγων στο συνολικό πληθυσμό τους (1928)

ΠΟΛΗ	ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
Δράμα	70.2%
Καβάλα	56.9%
Σέρρες	50.4%
Θεσσαλονίκη	47.8%
Μυτιλήνη	46.8%
Ξάνθη	41.4%
Πειραιάς	40%
Ηράκλειο	35.9%
Χίος	35.7%
Κομοτηνή	34.1%

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

[...] Στη Θράκη, όπου ο ελληνικός πληθυσμός είχε υποστεί δραστική μείωση μετά τη βουλγαρική κατοχή το 1913, η εγκατάσταση των προσφύγων ήταν άμεση προτεραιότητα για το ελληνικό κράτος. Το 1924, το ελληνικό στοιχείο έφτασε το 62,1 % του πληθυσμού, ενώ, τέσσερα χρόνια αργότερα ένας στους τρεις κατοίκους της Θράκης ήταν πρόσφυγας. [...] Όπως επισήμανε ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος σε λόγο του το 1929, «...δεν υπήρξε ποτέ εθνικόν ελληνικόν κράτος εξίσου μεγάλον, όπως αυτό το οποίο έχουμε σήμερα (...) και μάλιστα τόσον ομοιογενές».

Γιώργος Γιαννακόπουλος, «Η Ελλάδα με τους πρόσφυγες», στο ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1770 -2000, τ.7^{ος}, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 92

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ΄

[...] οι κυβερνήσεις [...] εκτελούν μεγάλα εγγειοβελτιωτικά και αρδευτικά έργα, κυρίως σε τρεις περιοχές, στις πεδιάδες των Σερρών, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης: διευθετούν προς όφελος της γεωργίας κοίτες χειμάρρων και μεγάλων ποταμών, όπως του Αξιού, του Στρυμόνα κλπ., που με τις πλημμύρες τους νέκρωναν τις παρόχθιες γαίες σε μεγάλο βάθος, αποξηραίνουν λίμνες [...] και τις γαίες τις παραδίδουν σε ακτήμονες πρόσφυγες και γηγενείς. Ο Γερμανός Stephan Ronhart [...] γράφει «Σήμερα η Ελλάδα, αφότου δέχθηκε στο έδαφός της τα πλήθη των προσφύγων, περικλείει στα σύνορά της ένα σχεδόν απόλυτα ομογενή από άποψη γλώσσας και θρησκείας λαό 6.550. 000

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

ψυχών». Και σε άλλο σημείο «Ο ελληνισμός σώζοντας τους πρόσφυγές του από την καταστροφή και την εξουθένωση έσωσε τον ίδιο του τον εαυτό και ανορθώθηκε πάλιν ηθικά, ενώ σύγχρονα συναρμολόγησε σφικτά ολόκληρο τον εθνικό του κορμό [...]».

Απ. Βακαλόπουλος, Νέα Ελληνική Ιστορία, σ. 383 -385 στο Αξιολόγηση των μαθητών της Γ΄τάξης Λυκείου στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας , τχ β , ΚΕΕ, Αθήνα 2000, σ. 205-206

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τα κείμενα που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα μετά τη δεύτερη παραίτηση του Βενιζέλου το 1915 και να σχολιάσετε τις εκδηλώσεις βίας και φανατισμού που δημιούργησαν χάσμα ανάμεσα στις δύο παρατάξεις κατά την περίοδο του Εθνικού Διχασμού μέχρι και την απομάκρυνση του βασιλιά Κωνσταντίνου από την Ελλάδα το 1917.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Το κίνημα αυξάνει τα πολιτικά πάθη

Η έκρηξις του κινήματος και η ουσιαστική εγκατάστασις του κόμματος των Φιλελευθέρων εν Θεσσαλονίκη εδημιούργησαν την ελπίδα εις πολλούς ησύχους και καλούς Έλληνας, ότι η οξύτης των παθών τουλάχιστον θα εμετριάζετο. Απησχολημένοι αι δύο παρατάξεις εις τα ίδια αυτών έργα και κινούμεναι εντός διαφόρων γεωγραφικών ορίων, έλεγον οι καλοί αυτοί πολίται θα ελησμόνουν τας μεταξύ των αντιθέσεις.

Δυστυχώς δεν είχεν ούτως το πράγμα. Τα πάθη διαρκώς ηύξανον και το χάσμα μεταξύ αυτών εγένετο πάντοτε βαθύτερον. Η μία παράταξις, η βασιλική, τόσον δια του φιλικού της τύπου, όσον και δια των εκπροσώπων της επετίθετο βαναύσως όχι μόνον κατά του κινήματος, το οποίο απεκάλει άθλιον και προδοτικόν, αλλά και κατά των συμμετασχόντων ή και προσωρούντων εις αυτό. Όλοι αυτοί οι Κουντουριώτηδες, οι Δαγκλήδες, οι Βενιζέλοι και τόσοι άλλοι πολίται πρώτης τάξεως ήσαν πουλημένοι στους Γάλλους και στους Άγγλους. Ανέφερον μάλιστα και τον αριθμόν των εκατομμυρίων με τα οποία εξηγοράσθησαν οι οργανώσαντες και οι ηγούμενοι οπωσδήποτε του κινήματος.

Αλλ' όλοι αυτοί δεν ήσαν μόνον πουλημένοι, ήσαν και λωποδύται, και καταχρασταί και κλέπται. Όποιος έφευγε για τη Θεσσαλονίκη έπαιρνε μαζί του και τα χρήματα του Δημοσίου. Δεν υπήρχεν ύβρις, δεν υπήρχε συκοφαντία που να μη εκσφενδονίζεται καθ' όλων αυτών των Ελλήνων, οι οποίοι όμως εις το κάτω της γραφής και τα γαλόνια των και την ζωήν των είχαν θέσει εις κίνδυνον.

Αλλά και η άλλη παράταξις, η βενιζελική δεν εσταύρωσε τα χέρια της. Ούτε ήκουεν αγογγύστως τας ύβρεις και τας συκοφαντίας. Εγνώριζε να τας ανταποδίδη. Είχε και αυτή οπαδούς πολλούς, είχε τύπον ιδικόν της. Αλλ' η παράταξις αύτη, και μόνη αύτη, είχεν επί πλέον και την προστασίαν των ξένων, της οποίας μάλιστα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε. ΣΥΓΧΡΟΝΟ & ΝΟΥΣ

έκανε μεγαλύτεραν χρήσιν της πρεπούσης με ζημίαν σοβαράν της δημοτικότητός της.

Κ. Ζαβιτζιάνου, Αι αναμνήσεις του εκ της ιστορικής διαφωνίας Βασιλέως Κωνσταντίνου και Ελευθερίου Βενιζέλου όπως την έζησε (1914-1920), Α΄, σσ. 201-202

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕ Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. ΥΒΡΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Τους ανθρώπους αυτούς, οίτινες είχαν δώσει δείγματα και του πατριωτισμού, αλλά και της ικανότητος και της αυτοθυσίας των, ηδύνατο να παρακολουθήση τουλάχιστον αδιάφορον το κράτος των Αθηνών.

Αντί τούτου, δεν έμεινεν ύβρις, συκοφαντία, ελεεινότης, η οποία να μη ελέχθη εις βάρος των. Ενώ εγνώριζαν κάλλιστα οι διευθύνοντες εν Αθήναις ότι ο αγών των Φιλελευθέρων ενισχύθη υλικώς μόνον και μόνον δι' ελληνικών εισφορών μέχρι της συγκροτήσεως του «κράτους της Θεσσαλονίκης», εγράφετο άνευ εντροπής ότι από του Βενιζέλου μέχρι του τελευταίου οπλίτου της «Αμύνης» οι κατά Βουλγάρων μαχόμενοι Έλληνες ήσαν «πουλημένοι» εις τους Άγγλους ή Γάλλους. Ο Στέφανος Δραγούμης ωνόμαζεν ενυπογράφως τον Βενιζέλον «υστερικόν ερμαφρόδιτον». Πολιτευταί και αξιωματικοί βασιλόφρονες ώριζαν εις 1 ½ εκατομμύριον γαλλικών φράγκων το ποσόν, με το οποίον επωλήθη εις τους ξένους ο Παύλος Κουντουριώτης!! Αι οικογένειαι των επροπηλακίζοντο κατά τον πλέον άνανδρον τρόπον. Έλληνες αξιωματικοί, οι οποίοι μετά τινας μήνας εξηγόρασαν με το αίμα των την ελευθερίαν της Μακεδονίας, απεκαλούντο «καταχρασταί» ή «λωποδύται»! Όστις ανεχώρει εις Θεσσαλονίκην, το έπραττεν επειδή απήγε μαζί του το δημόσιον ταμείον. Αν η ρυπαρά αυτή ύβρις δεν ήτο πρόχειρος, τότε κατηγορείτο δι' άλλο ακατονόμαστον έγκλημα.

Γ. Βεντήρη, Η Ελλάς το 1910-1920, τ. Β΄, εκδ. Ίκαρος, σ.218.